

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf. II. 20.182/2009/3. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla a Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium (1055 Budapest, Honvéd utca 13-15. szám alatti székhelyű) felperesnek, a Megay Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. Megay Györgyi ügyvéd, 3530 Miskolc, Petőfi út 7. szám) által képviselt I.rendű alperes neve „Fa” (székhelye szám) I. rendű és a Szélesyné dr. Ordasi Erzsébet (3525 Miskolc, Kálvin J. u. 1. B. lépcsőház 104.) által képviselt II.rendű alperes neve (II.rendű alperes címe szám alatti lakos) II. rendű alperesek ellen állami támogatás visszafizetése és egyéb iránt indított perében a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 21.P.21.280/2008/6. számú ítélete ellen a II. rendű alperes által 8. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

Ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részét helybenhagyja.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

Az I. rendű alperes a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Területfejlesztési Tanáccsal - a felperesi jogelőddel - az 50/2000. (IV. 30.) Kormányrendelet 11. §-ának (2) bekezdés c) pontja szerint 2001. október 1. napján megkötött támogatási szerződés alapján 12 000 000 forint vissza nem térítendő állami támogatásban részesült.

Ugyanezen a napon a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Területfejlesztési Tanács és a II. rendű alperes között jelzálogszerződés jött létre. E szerződés alapján a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium volt jogosultat, jelenleg a felperest az I. rendű alperessel kötött támogatási szerződésből eredő összes kötelezettség teljesítéséig, 18 000 000 forint erejéig jelzálogjog illeti meg a II. rendű alperes tulajdonát képező **K** helyrajzi szám alatti ingatlanon, amennyiben az I. rendű alperes a támogatási szerződésben foglaltakat nem teljesítené.

Az ingatlanok az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett tulajdonosa jelenleg is a II. rendű alperes. Az ingatlan-nyilvántartásba a jelzálogjog bejegyzése megtörtént.

Az I. rendű alperes a támogatási szerződésbe foglaltaknak maradéktalanul nem tett eleget, a beruházást a módosított határidőben sem fejezte be, a szerződésben vállalt foglalkoztatási kötelezettségét nem teljesítette. Ezért a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Területfejlesztési Tanács az I. rendű alperesnek 2004. szeptember hó 24. napján kézbesített határozatával a támogatást visszavonta és felhívta az I. rendű alperest a felvett támogatás és annak 2001. november 30-tól 2004. október 1. napjáig számított késedelmi kamata, összesen 18 866 133 forint 30 napon belüli visszafizetésére.

Az I. rendű alperes a visszafizetési kötelezettségét nem teljesítette, jelenleg felszámolás alatt áll.

A felperes kereseti kérelmében a támogatási szerződés szerinti 12 000 000 forint tőkeösszeg és annak egy összegű 6 866 133 forint késedelmi kamata, valamint a tőke összeg után 2004. október 1. napjától a kifizetés napjáig terjedő időre a szerződés szerinti 22 %-os mértékű késedelmi kamat megfizetésére kérte kötelezni az I. rendű alperest, a II. rendű alperest pedig annak tűrésére, hogy az I. rendű alperes teljesítése elmaradása esetén a követelését a II. rendű alperes tulajdonát képező, **K** helyrajzi szám alatti, jelzálogjoggal terhelt ingatlanból kielégítse.

Miután az alperesek a per tárgyalásain nem jelentek meg, és a keresettel szemben érdemben nem védekeztek, az elsőfokú bíróság 21.P.20.696/2005/4. számú bírósági meghagyással az I. rendű alperest a keresettel egyezően marasztalta, s 21.P.20.696/2005/8. számú ítéletével kötelezte a II. rendű alperest annak tűrésére, hogy amennyiben az I. rendű alperes a bírósági meghagyás szerinti kötelezettségének nem tesz eleget, úgy a felperes a II. rendű alperes tulajdonát képező **K**. helyrajzi szám alatt felvett ingatlanból 18 000 000 forint erejéig a követelését kielégítse. Kötelezte a II. rendű alperest a felperes javára 20 000 forint perköltség 15 napon belül megfizetésére.

A tárgyalás elmulasztása miatt az alperesek által előterjesztett igazolási kérelemnek helyt adás folytán megismételt tárgyaláson az alperesek a kereset elutasítását kérték. Az I. rendű alperes hivatkozott arra, hogy szerződéses kötelezettségét azért nem tudta teljesíteni, mert az Európai Unióba belépéssel a beruházás jogszabályi feltételei oly mértékben megváltoztak és elnehezültek, hogy mondhatni vis maior következett be, a beruházást a megnövekedett költségek miatt befejezni nem tudta. Az I. rendű alperes volt tagja, a ... Kft., miután megvásárolta azt az ingatlant, amelyben bérelt helyiségben az I. rendű alperes a tevékenységét folytatta, az I. rendű alperessel tartozás átvállalási szerződést kötött, a felperes azonban a tartozás-átvállaláshoz a beruházás üzembe helyezhetőségének hiánya miatt nem járult hozzá. A perbeli támogatáson felül felvett további állami támogatás visszavonása miatt az I. rendű alperes ellen folytatott adó-végrehajtási eljárásban az APEH az I. rendű alperes ingóságait lefoglalta és azokat mélyen az értékük alatt az árverésen a ... Kft. vásárolta meg. Ezzel az I. rendű alperes gazdaságilag teljesen ellehetetlenült, az APEH kezdeményezésére 2007. szeptember 13. napjától felszámolás alatt áll. Hivatkozott arra, hogy a felperes is szerződésszegést követett el, mert a támogatást nem a szerződés szerinti ütemezésben folyósította.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az I. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 18 866 133 forintot, valamint 12 000 000 forint után 2004. október 1. napjától a kifizetés napjáig számított évi 22 %-os kamatát, továbbá 900 000 forint feljegyzett eljárási illetéket.

A 21.P.20.696/2005/8. számú ítéletének a II. rendű alperes tūrési kötelezettségére vonatkozó rendelkezését hatályában fenntartotta, míg ezt meghaladóan a perköltségre is kiterjedően rendelkezéseit hatályon kívül helyezte.

Ítéletének indokolásában - az I. rendű alperes védekezését érdemben elbírálva - megállapította, hogy az I. rendű alperes a szerződéses kötelezettségét nem teljesítette. A szerződésben vállalta, hogy a szerződés megszegése esetére a felvett támogatást az ott megjelölt mértékű késedelmi kamattal visszafizeti. Ezért a Ptk. 277. § (1) bekezdése alapján szerződés teljesítése jogcímén köteles a visszavonó határozatban megjelölt mértékű tőke, a visszavonásig lejárt késedelmi kamat és a nyújtott támogatás után a szerződésben kikötött késedelmi kamat megfizetésére.

A II. rendű alperest a megkötött jelzálogszerződés alapján, annak teljesítéseként kötelezte az I. rendű alperes teljesítése elmaradása esetére annak tūrésére, hogy a tulajdonát képező jelzálogjoggal terhelt ingatlanból a felperes a Ptk. 251. §-ának (1) bekezdése és 255. §-ának (1) bekezdése alapján a követelését kielégítse.

Az elsőfokú ítéletnek a reá vonatkozó rendelkezése megváltoztatása és a tūrésre kötelezésének mellőzése iránt a II. rendű alperes élt fellebbezéssel. Ebben ismertette a támogatás és a jelzálogszerződés megkötésének motivációját, a tervezés és a kivitelezés folyamatát, a kormányzati szervek és a szakhatóságok túlzott követelménytámasztását az uniós elvárásokra hivatkozva, a beruházást megdrágító egyéb rendelkezéseket, amelyek álláspontja szerint összességében a megvalósítás objektív akadályának és az ő vonatkozásában vis maiornak tekinthetők. A zálogtárgynak minősülő ingatlanban a feleségével, négy gyermekével és édesanyjával élnek, és aki a szerződéskötéskor a befogadó nyilatkozatot adta, a körülményei megváltozása folytán őket befogadni már nem tudja. A zálogfedezetül szolgáló ingatlan veszített értékéből az elmúlt évek során, a zálogszerződés aláírásakor 18,5 millió forintos értéket sem szabadpiacon, sem árverésen nem éri el.

Másodlagosan hivatkozott a 6/2004. (I. 22.) Kormányrendelet 9. §-ának (5) bekezdésére, amely lehetővé teszi a jogosulatlanul igénybevett támogatás és járulékai visszafizetési kötelezettségének mérséklését vagy elengedését, ha a magánszemély esetében az Art. 134. §-ának (1)-(3) bekezdésében foglaltak fennállnak.

A felperes fellebbezési ellenkérelemmel nem élt.

Az ítéltábla a fellebbezést a Pp. 256/A § (1) bekezdés f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el, s az elsőfokú ítéletnek az I. rendű alperest marasztaló rendelkezését a Pp. 253. §-ának (3) bekezdésére figyelemmel fellebbezés hiányában nem érintette, a II. rendű alperes fellebbezését alaptalannak találta.

Az elsőfokú bíróság ítéletének a II. rendű alperest kötelező rendelkezése indokaira is kiterjedően törvényes és megalapozott. A II. rendű alperes által sem vitatottan az I. rendű alperes a szerződésben vállalt kötelezettségét nem teljesítette. Szerződésszegésének a védekezésben felhozott és a fellebbezésben is megismételt indokait az elsőfokú bíróság érdemben elbírált, és jogerősen megállapította, hogy az I. rendű alperes terhén a szerződésszegés fennáll, az I. rendű alperest a kereset szerinti fizetési kötelezettség terheli.

Az ítéletábra osztja az elsőfokú bíróság álláspontját. Egy vállalkozás mindig kockázatos. Az egyik legfőbb sajátossága a külső gazdasági és jogi környezet változása, s a siker záloga az ezekhez való alkalmazkodás képessége. A II. rendű alperes nem személyes, hanem dologi kötelezett. Személy szerint neki visszafizetési kötelezettsége nincs, az elsőfokú ítélet indokolásában felhívott a Ptk. szabályok alapján azonban túrni köteles, hogy amennyiben az I. rendű alperes nem teljesít, a felperes az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett 18 000 000 forint erejéig követelését a jelzálogjoggal terhelt ingatlanból kielégítse. A II. rendű alperest, mint dologi kötelezettet semmiféle aktivitás nem terheli, helytállási kötelezettsége nem terjed túl a jelzálogjoggal a követelés biztosítására lekötött ingatlan értékén, ezért nincs jelentősége annak, hogy a szerződéskötés óta az ingatlan értéke mennyiben csökkent. Ugyanígy nincs jogi jelentősége a II. rendű alperesnek a fellebbezésben hivatkozott további objektív és szubjektív körülményeinek sem, a dologi kötelezett túrésra kötelezésénél azok értékelésére ugyanis a törvényalkotó lehetőséget nem ad.

A zálogjog, mint dologi biztosíték célja és jelentősége abban áll, hogy meghatározott vagyontárgy lekötelezése útján fedezetet biztosít a jogosult számára a követelés behajtásához. A zálogjog csak a követelés megszűnésével szűnik meg. Elvileg a dologi kötelezett is megteheti, hogy a követelést önként kielégíti. Ezzel megszűnik a követelés, amelynek biztosítására a zálogjog szolgál, és a zálogjog járulékos természetéből folyóan megszűnik a zálogkötelezettség is.

A II. rendű alperes túrésra kötelezésének mellőzésére a fellebbezésben másodlagosan hivatkozott kormányrendelet és az Art. szabály sem ad lehetőséget. A felhívott rendelkezés ugyanis csak uniós támogatásokra és csak a támogatást igénybevevőre vonatkoznak, és az ő esetükben is csak a miniszter dönthet diszkrecionális jogkörében a visszafizetési kötelezettség mérsékléséről vagy elengedéséről. Önállóan csak a dologi kötelezettre e szabály semmiképpen nem alkalmazható.

Az ítéletábra a kifejtett indokok szerint az elsőfokú ítélet fellebbezett rendelkezését a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felperesnek a fellebbezési eljárási költségben költsége nem merült fel, ezért javára költségviselésről rendelkezni nem kellett.

A fellebbező II. rendű alperes költségmentessége folytán az előzetesen le nem rótt fellebbezési illeték a 6/1986. (VI. 26.) IM. r. 13. §-ának (1) bekezdése és 14. §-a alapján az államot terheli.

Debrecen, 2009. május hó 12.

Dr. Csiki Péter sk. a tanács elnöke, Szabóné dr. Bélteky Erzsébet sk. előadó bíró, Dr. Veszprémy Zoltán sk. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő